

ikke blot i et saa godt kendt Omraade som Alperne — gaar Forfatteren ud fra, at man ikke i Forvejen kender noget til Landets geologiske og tektoniske Opbygning. Inspektionsbeskrivelsen, der i særlig Grad beskæftiger sig med Terræn og Plantedække — giver en særdeles grundig Beskrivelse af Landskabet — i nærværende Tilfælde med Anvendelse af Kort og indstruktive Fotografier — men uden Forsøg paa at forklare Aarsagssammenhængen mellem de enkelte Elementer. Efter Inspektionsbeskrivelsen følger en „Examination“ af nogle af de mindre Landskabsenheder (Landschaftsräume).

Bogens sidste Afsnit beskæftiger sig med „Landschaftskundliche Probleme“ og er en sammentrængt Fremstilling af Passarges Ideer (Nomenklatur, Skelnen mellem væsentligt og uvæsentligt, Modificationer, Dyrs og Menneskers Forhold til Landskabet, Antropologi, Medicin etc.).

Bogen henvender sig efter Forordet i første Række til Studenter og Lærere, men det er dog vist tvivlsomt, om man herhjemme vil være i Stand til at følge Passarge paa hans Vandring gennem Landskabet.

Einar Storgaard.

Charles du Bus: Démocartographie de la France. 1. Des Origines à nos jours. Paris (Alcan) 1931.

En af Bibliotekarerne ved det store franske Bibliothèque Nationale i Paris, Dr. Charles du Bus, har med ovenstaaende Arbejde udgivet et Værk, som vil være til uvurderlig Nytte for hver den, der giver sig af med Frankrig Geografi. Charles du Bus har samlet alle de Værker, der er udkommet om Frankrigs Befolkning, og som ad grafisk og kartografisk Vej fremstiller de Fænomener indenfor Befolkningen, som Statistikken afslører. „Démocartographie“ er delt i 2 Afsnit, en almindelig Beskrivelse og et „Repertoire“, en systematisk Fortegnelse over Kortene begyndende med Cartes générales — herunder bl. a. Omtale af Montizons: „Carte philosophique figurant la population de la France“ fra 1830, hvor Befolkningstætheden er angivet for hvert Departement med Prikker, saaledes at 1 Prik svarer til 10,000 Mennesker — og endende med Arrondissementer og Byer. Repertoiret omfatter ialt 1370 Numre. *E. S.*

Alexandra David-Neel: Mönche und Strauchritter. 15×23 cm, 290 S., 29 Billeder og et Kort. Brockhaus, Leipzig 1933.

Grænseegnene mellem Kina og Tibet besøges kun sjældent af Europæere, — enhver Rejseskildring derfra har alene derved paa Forhaand Interesse. Forventningerne spændes yderligere, naar den

rejsende er Alexandra David-Neel, der gennem sine aarelange Ophold i Centralasien har erhvervet sig den Kendskab til de indfødtes Tankegang, der er en første Nødvendighed for praktisk Gennemførelse af et saadant Rejseforetagende. Ved sin Indflydelse paa Bedømmelsen af Aarsagsforhold og ved at befolke den omgivende Natur med venlige og uvenlige Aander spiller Befolkningens Fantasi-verden den allerstørste Rolle i Dagliglivet. Gennem tidligere Værker (anmeldt 34. B. 4. H.) har Forf. dokumenteret sin rige Viden paa dette Omraade, hvor Ukendskab vil belægge den ukyndiges Vej med Hindringer, der overgaar Jynlings Alpekæder i Uoverstigelighed.

Nærværende Bog er Beretningen om en Rejse gennem Kansu, Szechwan og tilgrænsende Dele af Tibet. Forf. rejser med kinesisk Følge ikklædt sin buddhistiske Klosterdragt og opfattes af Befolkningen som en „Khadoma“, en personificeret kvindelig Aand. Levende skildres de særdeles vanskelige Rejseforhold i dette vældige Alpeland, hvis uhyre Regnmængder og deraf foranledigede Jordskred og Højvandsskader er Beboernes primitive Vej- og Brobyggeteknik langt overlegen.

Da Rejsens Formaal er Studiet af Buddhismen i dens lamaistiske Form, rummer Bogen en Mængde Iagttagelser af Klosterlivet, Klosteropdragelsen, Meditationsøvelser og anden Tanketræning. Overfor flere af de berettede Begivenheder, f. Eks. Synshallucinationer som Følge af Lydpaavirkning slaar vor psykologiske og fysiologiske Viden ikke til som fuldstændig Forklaring. Den omtalte Klosterbroder synes i Besiddelse af Specialviden om Lyd og dennes psykiske Virkning, „Tonens Magt“, et almindelig iagttaget Forhold, der ikke har været behandlet i synderlig Grad af vesteuropæisk eksakt Tænkning.

Interessante er de anførte Eksempler paa den stadig friske Sagn-dannelse om virkelige Personer og Begivenheder. Lærerig er Tilfældet med den aandsvages Besøg i Bondegaarden; det forvirrede Udseende og den underlige Optræden fremkalder Tanken om en Dæmon og Bevidstheden om en saadans Tilstedeværelse er Aarsag til et dødeligt Tilfælde af Hjærtelammelse hos Bondens svage Hustru, hvorefter hele Landsbyen selvfølgelig er overbevist om Dæmonens Eksistens.

I Sagnet om Prins Sodetschen, der genfortælles in extenso, genfindes Elementer fra udbredte Middelalderæventyr, f. Eks. Tryllekvisten, der giver sin Ejer Usynlighed. Morsomt er det i Tilknytning dertil at erfare om Forf.'s Møde med Tibetneren, der ved en

Flod gennemprøvede samtlige Pinde fra en Ravnerede for at finde en Kvist med denne magiske Egenskab. Æventyr og Virkelighed er for disse Folk ikke to adskilte Verdener!

Men mellem de mange religionsvidenskabelige og folkloristiske Oplysninger gemmer sig ogsaa meget geografisk og etnografisk Stof. Forf. forelægger saaledes sine Erfaringer med Hensyn til „Kang“en — Husets murede Soveplads, der opvarmes med et Gødnings-Fyrsted med Indfyrringsaabning fra Husets Yderside. „Kang“en er en direkte Tilpasning til det raakolde Klima; men ved sin Primitivitet, der medfører Ulemper som Røgplage ved Utæthed og Fare for Brandsaar ved Overophedning, staar den i stærk Modsætning til samme Befolknings ofte højt udviklede Aandskultur.

De tibetanske Landsbysamfund har efter Forf.'s Skildringer mange Steder gennem stærk Vedhængen ved Fællesskab udviklet sig til rene Vrægebilleder af socialistiske Statsformer, idet den enkelte Bonde ved rigoristiske Forbud mod at foretage Markarbejder uden for de af Byraadet bestemte Tider, f. Eks. forhindres i at høste til rette Tid. En frygtelig Plage synes ogsaa den Pligt, Bønderne har til at hjælpe rejsende med Lastdyr, Dragere og Proviant. De nuværende Tilstande er et godt Eksempel paa, hvorledes et oprindeligt naturligt Forhold: Hjælp til faa rejsende i en besværlig Natur, stivner i traditionelle Regler og bliver til en Byrde, idet der ligefrem kan tjenes paa at rejse ved at foretage ublufærdige, men lovlige Rekvisitioner! Denne Udnyttelse af Befolkningen er Forf. mod sin Vilje tit tvunget til at benytte sig af, idet en Udeladelse heraf — latterlig nok — opfattes som en Blottelse, manglende Evne til at hævde sin Værdighed, hvilket kan have til Følge, at de indfødtes Holdning fra ærbødig Underdanighed slaar over i røverisk Frækhed! I disse og lignende Forhold genfinder man fuldstændige Paralleler til sociale Tilstande og Rejseforhold i Europas Middelalder. Ogsaa Fænomener som den ædle Røverridder, de lukkede Byporte og den offentlige Henrettelse paa Torvet har levende Analogier i disse Egenes Nutidsliv.

Forfatterinden er en fortræffelig Fører i denne fremmedartede Verden, og hun beretter med ægte Humor om de Vanskeligheder, hun bringes i, naar hun af Retfærdighedsfølelse eller simpel Taknemmelighed maa anvende al sin Intelligens for at omgaa de perverterede Morallove for en Rangspersons Handlemaade, uden at sætte sin Værdighed til.

Axel Schou.